

Oaspeții de peste hotare

Teatrul popular
„Sterija“
din Virșeț

● Schimbul de spectacole dintre teatrele dramatice din Reșița și Virșeț (R.S.F. Iugoslavia) a dobândit tradiție. A treisprezecea ediție s-a deschis la sfârșitul lunii iunie (27—30) pe pământul nostru, oaspeții de la Teatrul popular „Sterija” întâlnindu-se cu spectatorii reșițeni și timișoreni, unii cunosători ai limbii sârbo-croate și — în ipostază de... turiști — cu un, potențial, eșantion de public românesc prezent la... Herculan.

● Înființată cu aproape șase decenii în urmă (1927) și numită inițial **Teatrul sîrbesc din Banat**, instituția și-a consolidat prestigiul după 1945, printr-un repertoriu divers, de palmares, fapt sesizat acasă și peste hotare. Directorul Pavle Vlahović — prin formație profesor de profil real, nu mai puțin destoinic organizator al activității trupei — ne-a pus în temă cu locul instituției în viața cultural-artistică a orașului și ținutului (Voivodina), subliniind colaborarea tot mai intensă și fructuoasă cu cenaclul găzduit de casa memorială „Sterija Popović”, vestita „Comună literară” cu participare internațională, pe unde au trecut — între altele alte personalități — Nichita Stănescu și Marin Sorescu.

● Semnificativă pentru cartea de vizită a **Teatrului popular „Sterija” din Virșeț** este (și) performanța actorului Tomislav Pejić, aflat în grățiile publi-

cului și criticii de specialitate: locul I în topul celor distinși cu premii în țara sa în ultimii 10—15 ani.

● După cum s-a remarcat, spectacolul prezentat, **Trupa ambulantă Sopalović** de Ljubomir Simović, s-a dovedit a fi superior celor anterioare, prin calitatea partiturii, a montării și interpretării.

Textul aparține trilogiei dramatice **Ha-sanaginica, mirocul din Sargan**, semnat de unul dintre scriitorii importanți ai Iugoslaviei contemporane, poet de notorietate și recunoscut ca alare.

● Plasat în anii războiului și ai ocupației hitleriste, subiectul captează atenția prin tensiunea mișcării ideilor și sentimentelor. În prim-plan, o microtrupă de teatru ambulant care intră în conflict, pe de o parte, cu cetățenii orașelului Uzice, nedispusi să participe la reprezentații de glume și șotii în vremuri de restriște, pe de alta, cu agenții poliției germane. Metafora titlurilor spectacolelor anunțate face de prisos orice altă explicație privind motivul suspendării lor: **Tîlharii (Hoții)** de F. Schiller și **În umbra spinzurătorii**, adaptare. Temporar, grupul de actori se refugiază în casa încăpătoare a văduvei unui maior iugoslav, unde mai locuiește și o familie simplă, compusă din trei persoane, fiul — personajul care nu apare — fiind arestat pe baza supoziției de a fi sprijinit acțiunea de lichidare fizică a unor colaboraționiști. Hărțuiri de neajunsuri, fără posibilitatea de a-și câștiga pînca, actorii nu-și pot duce pînă la capăt intențiile artistice; în compensație, mezinul Filip ajutînd, cu prețul vieții, la salvarea tînărului ilegalist Secula.

● Realizatorii spectacolului — Duško Rodić (regizor la Belgrad), Krstomir Milovanović (scenograf din Zaičiar) — au creat, cu aplicație profesională, un cadru funcțional, propriu fiecărui tablou, prin exploatarea, cu indiscutabile efecte artistice, a modalității de teatru în teatru, în care **improvizația** — începînd cu schimbarea decorului la vedere, în tehnica practică de păpușari, și terminînd cu scenele de senzație (tăierea părului tinerei actrițe învinuite de a iubi un colaboraționist; împușcarea lui Filip ș.a.) își pune amprenta, descătusînd energii actricești, citeva — prin raportare la ceea ce le oferă partitura — de calitate majoră.

● Într-adevăr, aprecierea superlativă a lui Jovan Ćirilov — critic exigent și influent, se-nțelege — la adresa lui Tomislav Pejić nu este un simplu gest de complezență: chiar dacă, aici, a portretizat un dezabuzat, prieten nedespărțit

Victor BIBICIOIU

(continuare la p. 80)

Comedia ilustrată. București. 10 dec. 1927 — 19 febr. 1928. Săptămînal. Format 33 × 24. Director Faust Mohr. Birourile: Pasajul Imobiliara 5—6. Tip. Fundației Culturale Principele Carol, str. Latină, 11 numere. Cota B.A.R. P II 8846.

Spre finele deceniului trei, presa teatrală de tip magazin se adîrează tot mai insistent spectatorului dornic să pătrundă „în culise”, să știe cîte ceva din „teatrul de pretutindeni”, să rețină „ce gîndesc actorii” etc.

Este și menirea publicației de față, apărută și simultan cu ziarul **Comedia** (vezi supra), tot sub controlul inimosului F. Mohr.

Spectatorul. Revistă săptămînală pentru propagandă artistică și literară. Cernăuți, 29 oct. 1927 — 1930. Format 35 × 16. Red. și adm. Tipografia „Mitropolitul Silvestru”. Piața Unirii 3. Cota B.A.R. P I 9554.

Din stagiunea 1929—1930, poartă subtitlul **Revistă-program administrată și redactată de Teatrul Național din Cernăuți** (ceea ce fusese și înainte). Apare în timpul fertilității directorat al lui V. I. Popa. Directori de scenă Aurel I. Maican și G. M. Zamfirescu. Pictor scenograf baron Gheorghe Löwendal.

Trupă actricească bine constituită soții Jeny și Dem. Moruzan, Th. Păunescu, Lilly Bulandra, Jules Cazaban, Gh. Aurelian, Mircea Balaban, Ovid Brădescu, Silvia Fulda și, nu printre cei din urmă, cum pretend unii memorialiști, Grigore Vasiliu (marele Birlic!), abia absolvent de conservator, în atenția lui V. I. Popa.

În orașul de veche tradiție teatrală, repertoriul Naționalului este impunător: Caragiale, Davila, Molière, Shakespeare, Pirandello, Cehov, Shaw, Leonid Andreev etc. În stagiunea 1929—1930, 33 de titluri.

Spectacolul. Magazin Teatral, Literar, Muzical, Sportiv, Cinematografic și Modern. București. 5—20 nov. 1927 — 5—20 febr. 1928. Neregulat. Format 22 × 16. Director I. Lakner. Red. și adm. str. Grigore Alexandrescu 46. Cota B.A.R. P I 9168.

„Revista noastră n-are program. Are însă intenții (...). Vrem să fim oglinda Capitalei. În această publicație cititorul grăbit — astăzi nu mai avem aproape decât cititori grăbiți — va găsi tot ce îl interesează”.

Într-adevăr, spațiul generos rezervat teatrului în acest magazin cuprinde fotografii, anchete, cronici, știri etc. Întrebat „Ce e teatrul?”, Mișu Fotino (senior) răspunde: „O lume întreagă de iluzii, de nădejdi, de visuri, de decepții, de așteptări înfrigurate, de chinuri și totuși... de supremă beție, de divină și dulce nebunie!”

Teatrul. Literatură. Artă, Chișinău, 1927—1928. Neregulat. Format 22 × 16. Red. și adm. str. Alexandru cel Bun 124. Tip. Dreptatea. 11 numere. Cota B.A.R. P I 9894. Colaboratori: Oincinat Pavelescu, Miron Grimdea, Donar Munteanu, G. Lesnea, Sandu Teleajen, D. Iov etc.

Reviriment la Naționalul local prin sosirea regizorului Aurel I. Maican. Va monta, întâi, **R.U.R.** de Capek, spectacol gîndit ca o „dramă utopică”. Maican precizează: „În ceea ce privește montarea, am văzut numai dinamismul și constructivismul care emană din piesă, constructivismul care să formeze atmosfera unei acțiuni utopice”.

Teatrul are în repertoriu comediele lui Caragiale.

Numărul șapte al revistei este închinat lui A. Davilla. În numărul 11 (ultimul?) se dă un fragment din **Omul cu mîrsoaga** de G. Ciprian, piesă care va fi inclusă în repertoriu.

Ionuț NICULESCU

(continuare de la p. 75)

al sticlei cu „tărie” (Blațoje Babič, soțul spălătoresei), complexitatea talentului său se lasă lesne descifrată. Roluri denotînd prestanță, temperament, știința relației cu partenerul, cultivarea realismului scenic au împlinit și ceilalți interpreți, cu deosebire Radmila Pejič (Cina,

spălătoreasa), Nevena Novović (Simka, văduva), Dojna Andrejevič (Sofija Subotić, actrița îndrăgostită), Tihomir Pau-nović (Milun, sergent de stradă), Ivan Andrejevič (Drobac). Într-un cuvînt, **Teatrul popular „Șterija” din Virșeț** — un oaspete care-și onorează patronul spiritual, argument al utilității schimbului amical de spectacole.